

A decorative scroll with olive branches framing the text. The scroll is unrolled in the center, with the ends curling up. Olive branches with leaves and olives are drawn around the scroll, starting from the top and going down to the bottom.

Dopis Titovi

F. B. Hole

*Krátké poznámky
o Epištole Titovi*

Hamilton Smith

Dopis Titovi – F. B. Hole

Přeloženo z „Grundzüge des Neuen Testaments, Band 4,“

Vydal: Christliche Schriftenverbreitung, Postfach 10 01 53, 42490 Hückeswagen

Verše biblického textu jsou přeloženy z předlohy (německý elb. překlad), případně z Kralické bible.

Úvod

Mezi Prvním dopisem Timoteovi a Dopisem Titovi je velká podobnost. Je tak velká, že bychom na první pohled mohli být v pokušení myslet si, že se v podstatě jedná o opakování. Jestliže však Dopis Titovi zkoumáme podrobněji, rychle zjistíme, že vykazuje zcela vlastní znaky a uvnitř křesťanské pravdy vyplňuje místo, které by bez něj zůstalo prázdné.

Jak už bylo zmíněno u přehledu o čtyřech Pavlových osobních dopisech, je Dopis Titovi Dopis střídmosti a zdravého smýšlení. Charakteristické je také silné zdůraznění autority, autority, která Pavlovi jako apoštolovi Pána a Titovi jako jeho vyslanci náležela. Poměry na Krétě, které souvisely s vlastnostmi tohoto lidu a o kterých se Pavel zmiňuje v první kapitole, to vyžadovaly. Ale protože i dnes je v našem okolí až příliš mnoho krétských těžkostí – možná dokonce krétského charakteru, shledáme napomenutí tohoto Dopisu pro sebe zvláště prospěšná.

Kapitola 1

„⁽¹⁾Pavel, služebník Boží, ale apoštol Ježíše Krista, podle víry vyvolených Božích a podle známosti pravdy, která je podle pobožnosti,...“ (Titovi 1,1)

Ve 4. verši Pavel Tita oslovuje. Ale nejprve jmenuje znaky své služby jako apoštola řadou krátkých a obsažných výrazů. Čteme: *„podle víry vyvolených Božích“*. Všeobecně můžeme říci, že předložka *„podle“* vyznačuje charakter. Co vyznačovalo jeho apoštolský úřad, byla víra a také pravda, která je *„podle“* pobožnosti. Dnes je příliš mnoho takových, kteří tvrdí, že jsou služebníky Krista, ale kteří přesto chtějí sloužit *„podle“* nejnovějších takzvaných poznatků vědy nebo nejnovějších argumentů nevěry. Víra, o kterou zde jde, není víra světa, ani víra křesťanstva, nýbrž víra *„vyvolených Božích“*. To, že neobrácení pastoraové a kazatelé popírají pravdu, a dokonce ji zesměšňují, je velmi smutné, ale vůbec ne překvapující. Nikdy to nebyla jejich víra, ačkoli ji dříve snad rozumem zastávali.

Všimněme si také, že se pravda vyznačuje pobožností. Zde máme velmi dobrý zkušební kámen, který můžeme použít v dvojím ohledu. Určité věci nám mohou být vnucovány s nárokem, že přicházejí od Boha. Jsme možná sotva schopni je zkoumat, porovnávat s Písmem a dokázat, že jsou falešné. Ale není pro nás těžké vidět, že praktickým výsledkem, když bychom je přijali jako Boží pravdu, je vzdání se pobožnosti. To stačí. Něco takového není Boží pravda. Může se také stát, že nám je vnucováno určité jednání, které by bylo docela výhodné a vlastně se jeví úplně rozumné. Ale neodpovídá pravdě. Pak si můžeme být naprosto jisti, že to není pobožnost. Měli bychom se ho vyvarovat.

„...⁽²⁾v¹ naději věčného života, který Bůh, jenž nemůže lhát, zaslíbil před věčnými časy;“
(Titovi 1,2)

Jak nám 2. verš dále sděluje, mělo Pavlovo apoštolství vztah k velkolepému požehnání, jež v celé své plnosti je budoucí. Při čtení Nového zákona nacházíme dost často výraz „věčný život“. A kdybychom pečlivě prozkoumali všechna ta místa, zjistili bychom, že jeho význam není snadné vysvětlit vyčerpávajícím způsobem. Zahrnuje velkou hloubku požehnání.

V Písmu není nic jistějšího, než že ten, kdo věří v Krista, má věčný život, a to nyní. Toto hledisko je zdůrazněno zvláště ve spisech apoštola Jana. My věřící máme tento život už nyní v Kristu a známe vztahy a máme podíl na porozumění a na obecenství, na radostech a aktivitách, které patří k tomuto životu. Přesto, jak říká náš verš, plnost věčného života ještě není dosažena, a toto hledisko souhlasí s prvním poukazem, který v Písmu o tom nalézáme, totiž v Žalmu 133,3. Jediný další poukaz ve Starém zákoně nalézáme v Danieľovi 12,2. V obou místech jde o požehnání slavné budoucnosti, kdy bude od stvoření odejmuto zlořečení a smrt bude výjimkou, a nikoli pravidlem jako dnes. Když země bude zaplavena světlem známosti Pána, budou se lidé těšit z požehnání věčného života.

Starý zákon nepozvedá naše myšlenky nad zem, tak jako to činí Nový zákon. Verš, o kterém uvažujeme, nám ukazuje, že věčný život byl v Božích myšlenkách, dříve než povstal svět, a v souladu s tím bude trvat v celé své plnosti poté, co tento svět přestane existovat. V této naději žijeme, a to je jistá naděje, protože se opírá o slovo Boha, jenž nemůže lhát.

Ten, komu se zdá těžké přivést do souladu ujištění věčného života jako přítomného vlastnictví u Jana s nadějí do budoucnosti u Pavla, by si měl připomenout, že my slovo život všeobecně užíváme ve více než jednom významu. Někdo například o nějakém těžce nemocném člověku řekne: „Dokud tu je život, je tu naděje.“ „Životem“ má na mysli životní funkce, životní energii, skrze které žijeme. Jiný člověk, který své jmění promrhal za zábavy, se domnívá, že si užil života. Přirozeně se mýlí ohledně toho, co život skutečně znamená, ale používá to slovo jako označení pro vztahy a radosti, z nichž se život prakticky skládá, ten život, ve kterém žijeme.

V prvním významu tohoto slova máme nyní věčný život tak skutečně a pravdivě, jako ho budeme mít v budoucnosti. Když myslíme na druhý význam, smíme se těšit na to, že jej budeme znát v mnohem obsáhlejší míře než dnes. V nějakém skleníku jsme objevili mezi jinými tropickými rostlinami kaktus, který vypadal jako téměř rovná okurka s malými ostny a rostl vzpřímeně v květináči. Zjišťujeme, že jde o miniaturní formu kaktusu, který jsme v tuctech viděli na Jamaice. Tam dosahoval výšky přes šest metrů. Malý kaktus měl stejný život, jako ten obr. Rozdíl spočíval jen v prostředí.

To názorně ukazuje, o co nám jde. Máme sice věčný život, ale svět je ledově studeně

---

¹ nebo: na základě

místo. Skrze Ducha Svatého, který nám byl darován, zakoušíme radost tohoto života v Božím slovu, mezi Božím lidem a ve službě pro Něho. Tak žijeme v jakémsi skleníku uprostřed studeného světa. Máme ale naději, že budeme přeneseni do teplých tropických krajů, k nimž ten věčný život patří. V této naději žil a sloužil apoštol. Tak to děláme i my.

Ve 2. verši chceme ještě upozornit na slovo „zaslíbil“. Věčný život nebyl jen předzvěděn, dříve než existoval svět, byl také zaslíben. Komu? Člověk tu přece ještě nebyl. V každém případě můžeme s jistotou říci, že Pán Ježíš, když se stal člověkem, aby oslavil Boží jméno a vykoupil člověka, to učinil v zaslíbení, že On se má stát zdrojem věčného života pro ty, kteří Mu budou dáni, jak to je napsáno v Janovi 17,2.

„⁽³⁾svým časem² ale zjevil své slovo skrze kázání, které mi bylo svěřeno podle příkazu našeho Spasitele-Boha.“ (Titovi 1,3)

Jestliže 2. verš naší kapitoly hledí do budoucí věčnosti, ve které se uskuteční zaslíbení, které bylo dáno v minulé věčnosti, jde ve 3. verši o přítomnost, v níž je Boží slovo zjeveno skrze kázání. Protože příkaz k tomuto kázání vyšel od Boha, našeho Spasitele, je výsledek tohoto kázání záchrana. Toto kázání nebo zvěstování bylo v prvé řadě svěřeno Pavlovi. Bylo by přirozeně dobré, kdyby každý, kdo dnes přispívá svým podílem k tomuto velkému dílu, měl hluboké přesvědčení o jeho důstojnosti a významu. Běda nám, když to kázání činíme základnou pro ukazování vlastní moudrosti nebo důležitosti! Ono je tu ke zjevení Božího slova.

„⁽⁴⁾Titovi, svému pravému dítěti podle naší společné víry: Milost a pokoj od Boha, Otce, a Krista Ježíše, našeho Spasitele! ⁽⁵⁾Proto jsem tě zanechal na Krétě, abys to, co ještě chybělo, přivedl do pořádku a v každém městě ustanovil starší, jak jsem ti přikázal: ⁽⁶⁾Jestliže někdo je bez úhony, muž jedné ženy, jenž má věřící děti, které nemohou být obviněny z prostopášného života nebo že jsou bezuzdné. ⁽⁷⁾Neboť dohlížitel musí být bez úhony jako Boží správce, ne svémocný, ne hněvivý, ne oddaný vínu, ne rváč, ne jdoucí za hanebným ziskem, ⁽⁸⁾nýbrž pohostinný, milující dobro, střídmy³, spravedlivý, zbožný⁴, zdrženlivý⁵, ⁽⁹⁾přidržující se spolehlivého slova učení, aby byl schopen jak zdravým učením⁶ napomínat, tak také odporující usvědčovat.“ (Titovi 1,4-9)

Veršem 5 začíná hlavní téma tohoto Dopisu. Pavel byl na Krétě a odcestoval dříve, než měl čas dát mladým shromážděním směrnic k různým věcem. Proto tam zanechal Tita, aby to udělal, a také aby v jeho autoritě ustanovil starší. Nato následují verše 6-9, v nichž je zmínka o vlastnostech, kterými se tito starší mají vykazovat.

---

² doslovně: svými časy

³ nebo: zdravého smýšlení

⁴ nebo: svatý

⁵ nebo: ovládající se

⁶ nebo: poučením

„⁽¹⁰⁾Neboť je mnoho bezuzdných mluvků a podvodníků, zvláště těch z obřízky, ⁽¹¹⁾jimž musí být zacpána ústa, kteří převracejí celé domy, když učí kvůli hanebnému zisku, co se nesluší. ⁽¹²⁾Jeden z nich, jejich vlastní prorok, řekl: ‚Kréťští jsou vždycky lháři, zlá, divoká zvířata, lenivá břicha.‘ ⁽¹³⁾Toto svědectví je pravdivé; z tohoto důvodu je přísně kárej⁷, aby byli zdraví ve víře ⁽¹⁴⁾a nedbali na židovské bajky⁸ a příkazy od lidí, kteří se odvracejí od pravdy. ⁽¹⁵⁾Čistým je všechno čisté; poskvrněným ale a nevěřícím není nic čisté, nýbrž poskvrněno je jak jejich myšlen⁹, tak i jejich svědomí. ⁽¹⁶⁾Předstírají, že Boha znají, ale ve skutcích ho zapírají a jsou ohavní a neposlušní a ke každému dobrému skutku neosvědčení.“
(Titovi 1,10-16)

Tyto verše 6 až 9 nejsou prostě opakováním toho, co nalézáme v 1. Timoteovi 3. Poměry na Krétě byly jiné než poměry v Efezu. Na obou místech byla podobná nebezpečí „bezuzdných mluvků a podvodníků“, ale přirozená povaha Krétských byla zvláště zlá, tak zlá, že jeden z jejich proroků, pohanský vidoucí, je cejchoval tvrdými slovy: „Kréťští jsou vždycky lháři, zlá, divoká zvířata, lenivá břicha.“ To byla stará přirozenost obrácených Krétských, a taková zůstala také, když se obrátili, a žel, ukazovala se. Proto je Titovi v 13. verši poukázáno, aby je ostře káral.

Lhář je člověk, který zjevně nemiluje pravdu. Zlé, divoké zvíře nemiluje uzdu, zvláště ne uzdu dobrého, neboť podle své přirozenosti je vzpurné. Lenivé břicho myslí sotva na něco jiného než na to, co je jemu samému k prospěchu, a sice jeho nejnižším žádostem. Vidíme tedy, jak přesně apoštolovy směrnicí odpovídají tomuto smutnému stavu.

Starší muži, které Titus měl ustanovit jako dohlížitele, se museli přidržet spolehlivého slova. Měli milovat pravdu. Kromě toho měli pevně držet to, čemu byli učeni, tj. měli uznávat autoritu, s níž to původně bylo dáno, a tuto autoritu ctít a podřizovat se jí. Měli však být nejen střídmi muži, nýbrž měli také být schopni účinně zvěstovat zdravé učení. Muži, které apoštol označil za podvodníky, byli v stavu učit vše, jen když si tím mohli vydělat peníze, a to zcela odpovídalo krétskému duchu, neboť pro lenivé břicho není nic důležitější, než pokud možno s nejmenší námahou vydělat peníze. Dohlážitel měl naproti tomu být muž, který nebyl oddán ani vínu, ani hanebnému zisku. Protože sám byl bohabojný, a tím zcela jiný než byli Kréťští od přirozenosti, bude schopen provádět dohled.

Dříve než půjdeme dále, všimneme si, že tento oddíl vychází z toho, že záležitosti ve shromáždění mají být řízeny od Boha. Kdyby to mělo záležet na volbě lidí, anebo kdyby šlo o jejich záliby, Pavel by býval Titovi poradil, aby povzbudil Krétské, aby vyvinuli církevní pořádek a zavedli církevní pravidla, která by se jim zdála pro jejich ostrov a životní styl nejvhodnější. Neučinil nic podobného. Místo toho mu přikázal, aby přivedl do pořádku, co ještě chybělo, neboť božský pořádek byl známý. Skutečnost je, že božský pořádek je krajně jednoduchý a nevyžaduje nic dalšího než skromnost, milost a duchovní smýšlení.

---

⁷ nebo: ostře je usvědčuj

⁸ nebo: mýty

⁹ nebo: rozum

Ale právě v tom spočívá problém, neboť lidé od přirozenosti milují to, co je nákladné, bombastické a imponující.

Dbejme také na to, že muži, kteří v 5. verši měli být ustanoveni za starší, jsou v 7. verši označeni jako dohlížitelé. Slovo v 5. verši je presbyteros, od kterého je odvozeno naše slovo presbyter. Slovo v 7. verši je episkopos, od kterého se odvozuje naše slovo biskup. Presbyter je starší, biskup je dohlížitel – neboť to je význam tohoto slova – a původně to byla různá označení pro jednu a tutéž osobu.

Dohlížitelé měli být, jak jsme viděli, střízliví muži a zdraví ve víře. Ale jak ukazuje 13. verš, mají být všichni věřící zdraví ve víře. To je krajně důležité. Když my sami stojíme správně – jsme čistí, pak jsou pro nás všechny věci čisté, neboť vnitřní svatost chrání před nákazou. Na druhé straně zašpiní ti poskvrnění a nevěřící všechno, čeho se dotknou.

Kapitola 2

„⁽¹⁾Ty ale mluv, co se sluší na zdravé učení¹⁰: ⁽²⁾aby staří mužové byli střídmí, důstojní, střízliví¹¹, zdraví ve víře, v lásce, ve vytrvání; ⁽³⁾staré ženy rovněž ve svém chování; jak se svatému stavu¹² sluší, ne pomlouvavé, ne otrokyně mnohého vína, učitelky dobrého; ⁽⁴⁾aby mladé ženy vyučovaly¹³ milovat své muže, milovat své děti, ⁽⁵⁾být střízlivé,¹⁴ cudné¹⁵, zaměstnané domácími pracemi, dobrotivé, poddávat se svým vlastním mužům, aby Slovo Boží nebylo v porouhání. ⁽⁶⁾Mladé muže rovněž napomínej, aby byli střízliví¹⁶, ⁽⁷⁾ty sám se ve všem vydávaje za příklad dobrých skutků; v učení¹⁷ neporušenost¹⁸, důstojnou vážnost, ⁽⁸⁾zdravou řeč, kterou nelze odsoudit, aby ten od protivící se strany byl zahanben, poněvadž nemá o nás nic špatného co říci.“

(Titovi 2,1-8)

V počátečních verších 2. kapitoly vede proto apoštol Titovy myšlenky od dohlížitelů k těm, které bychom mohli označit za prosté věřící církve. V každém z těchto prvních shromáždění byl více než jeden dohlížitel, ale ne všichni starší muži byli dohlížiteli. Následkem toho tu byli staří mužové, které bylo možné oslovit jako skupinu, stejně tak staré ženy, mladé ženy a mladé muže. Každé z těchto skupin jsou dány směrnice, které odpovídají jejich rozdílným podstatným skutečnostem. Je nápadné, jak často se v těchto verších vyskytují slova „zdravý“ a „střízlivý“. Slovo, přeložené jako zdravý, je odvozeno od

---

¹⁰ nebo: poučení

¹¹ nebo: zdravého smýšlení

¹² nebo: svatyni

¹³ nebo: naváděly

¹⁴ nebo: zdravého smýšlení

¹⁵ nebo: čisté

¹⁶ nebo: zdravého smýšlení

¹⁷ nebo: poučování

¹⁸ nebo: nezkaženost

stejného řeckého slova jako slovo „hygienický“, o kterém dnes lidé tak často mluví. Znamená „propůjčující zdraví“. Zdravé učení je skutečně učení, které působí duchovní zdraví.

„⁽⁹⁾Služebníky /otroky/ napomínej, aby se podřizovali svým vlastním pánům¹⁹, aby se jim ve všem líbili, neodmlouvajíce, ⁽¹⁰⁾nepodvádějíce, nýbrž všechnu dobrou věrnost prokazujícíce, aby učení, které je našeho Spasitele-Boha, ve všem ozdobovali.“ (Titovi 2,9-10)

V 9. verši se Pavel obrací na služebníky. Pro někoho, kdo je od přirozenosti podobný divokému zvířeti, znamená každá služba nesnesitelné jho. Ale někteří z nich se nyní obrátili. Dříve sloužili jako divoká zvířata pod knutou, jak je to u divokého zvířete obvyklé: Tak často, jak jen možno, odmlouvali; okrádali své pány, kdykoli se naskytla příležitost. Nyní měli své pány poslouchat a ve všem jednat tak, jak je to správné. Přitom se měli prokázat jako věrní a spolehliví. Následek toho bude, že budou ve všem ozdobovat učení našeho Spasitele-Boha. Učení je samo o sobě krásné, tak krásné, že bychom si mohli myslet, že je nemožné je ještě dále ozdobovat. Ale je to možné. Když bude Boží učení příkladně uskutečňováno v životě ubohého otroka, který byl před svým obrácením zlý muž, bude vskutku ozdobováno a bude i v očích nezúčastněného přihlížejícího krásné.

„⁽¹¹⁾Neboť se zjevila Boží milost, přinášející spasení pro všechny lidi²⁰, ⁽¹²⁾a vyučuje nás, abychom, odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, strážlivě²¹ a spravedlivě a pobožně žili v tomto nynějším běhu času, ⁽¹³⁾očekávající tu blahoslavenou naději a zjevení slávy našeho velkého Boha a Spasitele Ježíše Krista, ⁽¹⁴⁾který se sám za nás vydal, aby nás vykoupil od veškeré bezzákonosti a sám sobě očistil lid svého vlastnictví, aby /ten/ byl horlivý v dobrých skutcích. ⁽¹⁵⁾Toto mluv a napomínej a přesvědčuj se vším důrazem. Ať tebou žádný nepohrdá.“ (Titovi 2,11-15)

Co nyní může způsobit takový účinek v našem životě? Co jej způsobilo v životě některých z těchto sešlých Kréťanů? Nic než Boží milost. O tuto milost a o její zjevení jde v 11. verši. Zákon byl dán skrze Mojžíše a byl oznámen v ohraničeném okruhu izraelského národa. Boží milost ale vzešla jako slunce na nebi, aby svítila na všechny lidi. Do její záře jsme přišli, a za to budeme Boha věčně slavit.

Spasení tu je nyní pro všechny a Boží milost, která přinesla spasení pro celý svět, nás učí, jak máme žít, když očekáváme zjevení slávy. Nápadné je spojení, jakož i protiklad mezi milostí, která se zjevila, a slávou, která se ještě zjeví.

Boží milost zazářila ve svém celém lesku v Kristu a v Jeho díle vykoupení. Její dosah se neomezuje na Izrael, jako tomu bylo u zákona, nýbrž zahrnuje všechny, ačkoli je ve svém použití omezena na ty, kteří věří. Proto 12. verš začíná slovy „a vyučuje nás“. Ona nevyučuje všechny, nýbrž nás, věřící. Ten, kdo přijme toto spasení, které milost přinesla, je

---

¹⁹ vlastně: příkazatelům

²⁰ nebo: ta spasení přinášející Boží milost se zjevila všem lidem.

²¹ nebo: se zdravým smýšlením

tím přijat do školy, která byla zřízena od milosti.

Jak často je tato velká skutečnost přehlížena! To má za následek mnoho škod a ztrát. Jsou lidé, kteří odmítají a odsuzují skutečnost věčného spasení pro pravého věřícího, protože jsou tím podle jejich mínění otevírána stavidla pro volné životní chození. Věří, že jakmile bychom měli jistotu věčného spasení, ztratily by se zábrany, jako kdyby strach před karabáčem – karabáčem věčného zatracení – byla jediná zbraňující síla. Milost působí mnohem silněji než strach, i než strach, který byl způsoben Mojžíšovým zákonem.

Čteme, že zákon „*byl skrze tělo bez síly*“ (Řím. 8,3 – přel.) a při ovládnutí těla úplně zklamal. Každý pravý věřící však vlastní skrze nové narození také novou přirozenost. Tělo, stará přirozenost, v něm ještě zůstává, ale je souzena a odsouzena. A milost na ni klade svou mírnící ruku a podporuje zároveň vše, co je z nové přirozenosti. „*Bezbožnost a světské žádosti*“ jsou přirozené vyjadřovací formy staré přirozenosti a milost nás učí, abychom se jich odřekli. Nová přirozenost se ukazuje ve střízlivosti, spravedlnosti a pobožnosti. Milost nás učí, že toto mají být naše charakteristické znaky.

Pod zákonem tu přirozeně bylo také vyučování, neboť Židé měli „*formu známosti a pravdy v zákoně*“ (Řím. 2,20 – přel.). Pozůstávala v jasném stanovení toho, co je správné a co je špatné. Zákon byl jako učitel, který nestranně udílí pravidla chování, kategoricky, jasně a zřetelně formulovaná, ale aniž by svým žákům nabídl nejmenší pomoc v poslušání těchto pravidel. Milost nás vyučuje mnohem účinněji. Její napomenutí jsou přirozeně také tak jasná a měřítko, které je stanoveno, je dokonce ještě vyšší než to, které vyžadoval zákon. Ale ona působí v nás a to jde dále. Když Pavel kázal Tesalonickým Boží milost a oni přijali jeho poselství jako Boží slovo, kterým ona svou podstatou také byla, mohl říci, že „*působí ve vás věřících*“ (1. Tes. 2,13).

To činí milost. Působí v nás, krotí /mírní/ nás. Nejenže nám drží před očima učebnici, nýbrž působí v nás kousek po kousku právě to, co učebnice obsahuje. To platí přirozeně jen tam, kde Boží milost byla skutečně přijata. Tam, kde nebyla skutečně přijata, mohou lidé pod jejím pláštíkem dělat všechno možné a „*převracet milost našeho Boha v prostopášnost*“, jak to vyjadřuje Juda (verš 4 – přel.). Ale to je tak proto, že to jsou bezbožní lidé a ne skuteční křesťané.

Milost nás učí žít střízlivě, to jest se sebeovládáním a ohleduplností. Dává nás do pořádku vůči nám samým. Učí nás žít spravedlivě, to jest tak, aby to bylo správné vzhledem k lidem kolem nás. Učí nás žít pobožně, tj. abychom Bohu dávali ve svém životě správné místo. Staví nás do správného vztahu k Bohu, k lidem a k nám samým a působí v nás očekávání zjevení slávy.

Takový je obrácený Kréťan: Toto lidské divoké zvíře je od základu zkroceno a nyní se snaží sloužit svému Pánu střízlivě, spravedlivě a bohabojně. Ale mějme za to, že by neměl žádné další vyhlídky: Pak by pro něho byl život velmi smutný. Avšak milost ho učí vzhlížet vzhůru a očekávat budoucí slávu našeho velkého Boha a Spasitele Ježíše Krista. Tato sláva

bude žní všech nadějí, které vzbudila milost. Je dobře možné, že apoštol myslí „blahosla-
venou nadějí“ na příchod Pána pro Jeho svaté, o kterém píše v Prvním dopisu Tesalonic-
kým (4,15-17). Jestliže tomu tak je, je nám ve 13. verši jako naše naděje představen zá-
roveň Jeho příchod pro Jeho svaté i Jeho příchod s Jeho svatými.

Ten, jenž se brzy zjeví, je tentýž, který se za nás vydal na kříži. Verš 14 jmenuje velmi
zřetelně jeden z velkých cílů, proč se vydal. Stalo se to proto, aby nás vykoupil od bezzá-
konnosti /chození bez jakýchkoli omezení – p. p./, do které jsme upadli, takže nyní, zcela
očistěni, smíme být lid, který je Jeho zvláštní vlastnictví, „*horlivý v dobrých skutcích*“. Ne-
stačí, že jsme osvobozeni od činění zlého. Máme se snažit hledat dobré, a to nejen v te-
orii, nýbrž také v praxi. Máme nejen konat dobré skutky, ale konat je také s horlivostí.
Jak velmi to vše ozdobuje „*učení, které je našeho Spasitele-Boha*“. Kdysi lhář, divoké
zvíře, líné břicho – nyní osvobozen od bezzákonnosti, před Bohem očištěn, horlivý v dob-
rých skutcích. Jaká to je proměna!

Kapitola 3

„⁽¹⁾Připomínej jim to, ať jsou vrchnostem a mocím poddáni, prokazují poslušnost, ke kaž-
dému dobrému skutku připravení; ⁽²⁾ať nikoho nehanobí, nejsou svárliví, ale mírní, ať uka-
zují všechnu tichost vůči všem lidem. ⁽³⁾Neboť kdysi jsme byli i my nerozumní, neposlušní,
bloudící, sloužili jsme rozličným žádostem a rozkoším, vedli jsme svůj život ve špatnosti a
závistí, nenávidění a navzájem se nenávidíce.“ (Titovi 3,1-3)

Dva první verše 3. kapitoly pojednávají o stejném tématu a jmenují další podrobnosti
pobožného jednání, které je formováno evangeliem. Poslušnost a poddanost vůči vrch-
nosti, tichost a mírnost vůči všem lidem jsou charakterové rysy, jež jsou přesným opakem
toho, co Krétští byli od přirozenosti. Jsou také přesným opakem toho, co jsme byli my
všichni, a apoštol to zdůrazňuje ve 3. verši. „I my“, říká v protikladu k „oni“ v 1. verši. Jaký
obraz nám podává o sobě a o Titovi a o nás všech, když je na nás pohlíženo podle našich
přirozených vlastností. Jaká je to hrozná obžaloba, ale pravdivá! Sotva překvapuje, že
jsme se navzájem nenáviděli, neboť jsme nakonec sami byli nenáviděnihodní. Jak obdi-
vuhodný je potom 4. verš!

„⁽⁴⁾Ale když se zjevila dobrota a láska k lidem našeho Spasitele Boha, ⁽⁵⁾zachránil nás, ne
ze²² skutků, které, ve spravedlnosti vykonané, bychom my učinili, nýbrž podle svého mi-
losrdenství skrze obmytí znovuzrození a obnovení Ducha Svatého, ⁽⁶⁾kterého na nás bo-
hatě vylil skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele, ⁽⁷⁾abychom se, ospravedlnění skrze jeho
milost, stali dědici podle naděje věčného života²³.“ (Titovi 3,4-7)

Byli jsme nenávidění hodní, každý z nás. Ačkoli jsme všichni byli slepí pro ošklivé rysy

---

²² nebo: na zásadě

²³ nebo: podle naděje se stali dědici věčného života

v sobě, velmi zřetelně jsme pocítovali, co bylo nenávidění hodného v druhých lidech, a tak je svět plný nenávisti. Nyní Bůh shlíží na toto jeviště a nad tímto světem nenávisti se rozjasňuje světlo Jeho přívětivosti a lásky. Že Bůh miloval ty, kteří nebyli lásky hodní, je obdivuhodné. Že ale miloval ty, kteří byli vysloveně nenávidění hodní, je ještě vzácnější! Ale přesně to On udělal. Dobrota a láska k lidem našeho Spasitele-Boha se zjevily. Výraz „láska k lidem“ znamená, že Bůh lidi nejen miluje, jako miluje všechna Svá stvoření, nýbrž že má pro člověka zvláštní přichylnost – zvláště vřelý koutek ve Svém srdci pro člověka, jestliže to tak smíme říci. Jeho láska k lidem byla vyjádřena v přívětivosti a milosrdenství a Jeho milosrdenstvím jsme byli zachráněni.

V Písmu je záchrana (spasení) všeobecně uváděno do spojení s dílem vykonaným pro nás. To platí pro předobrazy Starého zákona stejně jako pro učení Nového zákona. Musíme se zastavit a vidět záchranu, kterou Pán vykonal mimo nás. Oddíl, který máme před sebou, tvoří však z tohoto všeobecného pravidla výjimku, protože zde je řečeno, že jsme zachráněni dílem pro nás a v nás. Dílo v nás je stejně tak potřebné jako dílo pro nás. To se jasně ukazuje, když hledíme na obraz záchrany Izraele z Egypta. Byli ze země otroctví zachráněni mocným dílem, které Bůh učinil pro ně. Avšak přes divy, které byly kvůli nim vykonány, padla většina z nich na poušti a nikdy nedosáhla země zaslíbení. Proč? Odpověď Písma zní: „*A vidíme, že nemohli vjíti pro nevěru.*“ (Židům 3,19) To znamená, že neměli víru, nedošlo v nich k žádnému Božímu dílu.

Podle 5. verše dochází k záchraně ne podle našich skutků spravedlnosti, nýbrž podle Božího milosrdenství, a prostředky k tomu jsou „*obmytí znovuzrození a obnovení Ducha Svatého*“. V Janu 3,3-6, kde jde o nové narození, vidíme Ducha Svatého jako působícího a „vodu“ jako prostředek, který je působí. Zde máme rovněž Ducha a vodu, ta je ovšem naznačena slovem „obmytí“. Ale musíme dbát na to, že slovo „znovuzrození“ v našem verši není přesně totéž jako „nové narození“. Jediné jiné místo v Novém zákoně, kde je to slovo použito, je Matouš 19,28, kde nalézáme poukaz na nový pořádek věcí, který má být zřízen v den Kristovy slávy. Ještě jsme toho nového pořádku věcí nedosáhli, ale už jsme pod obmytím, očištěním, mravním a duchovním obnovením, které onomu dni odpovídá.

Toto obmytí se děje skrze Slovo; tak to je v Efezským 5,26. Tam ovšem označuje opakované a ustavičné působení Slova, zatím co zde jde o jednu provždy provedené, nikdy neopakovatelné působení Slova při našem novém narození. Slovo na nás působí, ale ne nezávisle na jednání Ducha Svatého, který působí obnovující silou.

Toto místo Písma nemluví jen o počátečním díle Ducha v nás při novém narození a obnovení, které toho je následkem, nýbrž také o daru Ducha. Ten je „*na nás bohatě vylit*“. Když nám byl takto dán, zásobuje nový život, který vlastněme, silou a působí v nás denní obnovování, a to opět způsobuje ustavičné a rostoucí osvobodování od starého života, který jsme kdysi vedli. Duch na nás byl vylit „*skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele*“, a to jako ovoce Jeho díla. Byl na nás bohatě vylit, a proto smíme v bohaté míře prožívat, co skutečně je život. Máme nejen život, nýbrž máme ho v nadbytku /hojnosti/, jak nám to

říká Pán sám v Janu 10,10.

Dílo v nás je tedy stejně tak potřebné jako dílo pro nás. Stejně tak je pravda, že dílo pro nás je právě tak nezbytné jako dílo v nás. To je ukázané v 7. verši. Jen dílem Ducha v nás bychom se nemohli stát Božími dědici, neboť jsme museli být před Bohem ospravedlněni, a to bylo vykonáno skrze milost, která pro nás působila v Kristu. Protože jsme umyty, obnoveni a ospravedlněni, mohla milost jít dále a učinit nás dědici. Ale tyto tři věci byly všechny stejnou mírou nutné.

Všimněme si, že jsme dědici podle naděje věčného života, tj. sdílíme tuto naději s Pavlem, jak můžeme vidět při srovnání tohoto verše s 2. veršem 1. kapitoly, ačkoli žádný z nás není apoštol.

Bůh nás zachraňuje proto, aby nás učinil dědici, a je nápadné, jak nám je v tomto Dopisu představen jako Spasitel. Ještě nápadnější je to, jak výraz „Spasitel“ je použit jak na Boha, tak také na Pána Ježíše, abychom byli ujištěni, že Ježíš je Bůh. V kapitole 1,3 čteme: „*našeho Spasitele-Boha*“, ve 4. verši: „*Krista Ježíše, našeho Spasitele*“. V kapitole 3,4 je napsáno: „*našeho Spasitele-Boha*“, v 6. verši: „*Ježíše Krista, našeho Spasitele*“. V kapitole 2,13 čteme: „*našeho velkého Boha a Spasitele Ježíše Krista*“.

„⁽⁸⁾*To slovo je jisté²⁴; a chci, abys na těchto věcech pevně trval, aby ti, kteří uvěřili Bohu, měli starost konat dobré skutky. Toto je dobré a užitečné pro lidi. ⁽⁹⁾Pošetilým sporným otázkám a rodopisům a hašteření a svárům o zákon se vyhýbej, neboť jsou neužitečné a bezcenné. ⁽¹⁰⁾Sektářského člověka odmítni po jednom a dvojím napomenutí, ⁽¹¹⁾protože víš, že takový je převrácený a hřeší, přičemž je sám skrze sebe odsouzen.“ (Titovi 3,8-11)*

Když apoštol na začátku 8. verše říká: „*To slovo je jisté*“, není tak jednoduché poznat, zda se odvolává na to, co předtím napsal, nebo na to, co bezprostředně následuje. Pravděpodobně se obrací k předcházejícímu. Zdá se, že Titus měl obráceným Kréťanům stále držet před očima, jak byli obmyti a obnoveni a ospravedlněni a učiněni dědici, aby je povzbudil k tomu, aby i nadále činili dobré skutky, které odpovídají takové milosti; a mají nejenom odpovídat té milosti, nýbrž také být dobré a užitečné pro lidi. Jak jasně a názorně to ukazuje na to, co se často říká, že totiž náležející se chování povstává z porozumění postavení, do kterého jsme byli přivedeni. Zde se opět setkáváme se skutečností, že poznání milosti působí praktickou svatost, nikoli že vede k nedbalosti.

Když Titus bude ustavičně kázat a potvrzovat pravdu, bude schopen vyhnout se všem těmto pošetilým otázkám a svárům ohledně zákona, které tehdy byly tak velmi rozšířené. Nic nezahání zlo lépe než horlivost v dobrém. Je přirozené, že se mohl vyskytnout někdo, kdo tyto otázky a sváry požene tak daleko, že se stane vůdce nějaké skupiny uvnitř církve, sektářem. Takový by měl být jednou a dvakrát napomenut, ale když zůstane tvrdošíjný, měl by být odmítnut. Dělat se vůdcem nějaké strany je vážný hřích.

---

²⁴ nebo: spolehlivé, věrné

„⁽¹²⁾Když k tobě pošlu Artema nebo Tychika, vynasnaž se přijít ke mně do Nikopole, neboť jsem se rozhodl tam přezimovat. ⁽¹³⁾Zénovi, učenému v zákoně, a Apollovi dej s pečlivostí doprovod²⁵, aby jim nic nechybělo. ⁽¹⁴⁾Nechť ale také naši se učí horlivě konat dobré skutky pro nutné potřeby, aby nebyli bez ovoce. ⁽¹⁵⁾Pozdravuj tě všichni, kteří jsou se mnou. Pozdrav ty, kteří nás milují ve víře. Milost buď s vámi se všemi!“ (Titovi 3,12-15)

Dopis končí několika slovy o jiných pracovnících ve službě Pána. Ti mají být obstaráni vším potřebným, a to vede apoštola k tomu, aby všem věřícím uložil jako povinnost konat dobré skutky, aby nejen sami měli své živobytí, ale aby také měli prostředky k dávání a tímto způsobem byli plodní. Kdysi líný Kréťan má nyní být pilným pracovníkem a pomáhat druhým.

---

²⁵ nebo: Vybav ho pečlivě pro cestu.

Krátké poznámky o Epištole Titovi – H. Smith

Citace z Božího slova jsou založeny na kralickém překladu, vlastní text Epištoly je přeložen z německé Elberfeldské bible.

Název originálu: „Brief Notes on the Epistle to Titus“.

Vytištěno s laskavým svolením vydavatele Edinburgh, EH5 3RD, 74 Granton Road.

Úvod

Velkým předmětem Epištoly Titovi je udržování pobožnosti, která nám jako křesťanům náleží v našem osobním životě; v našich zemských vztazích a v našem postoji vůči světu.

V této Epištole apoštol neukazuje pořádek a chování, které nás mají vyznačovat, když se scházíme ve shromáždění, tak jako v První epištole Korintským, ale dává nám naučení ohledně chování, které se pro nás sluší v našem soukromém životě. To je jistě nejvyšší důležité, neboť je možné být nadměrně starostliví ohledně vnějšího chování, když jsme společně ve shromáždění, a přece být nedbalí, pokud jde o naše chování v kruhu rodiny, ve vztazích v zaměstnání a před světem. Lehkovážnost v osobním životě jistě povede k pokrytectví, které užívá pěkné vyznání na veřejnosti k zakrytí ubohého chození v soukromí. A nemůžeme až k této bezstarostnosti v osobním životě sledovat mnohé ze slabostí, které často vyznačují shromáždění Božího lidu, i když se shromažďuje podle pořádku Písma?

V průběhu Epištoly apoštol znovu a znovu naléhá na spojení mezi pravdou a pobožností. Jestliže není držena pravda, pobožnost zcela jistě selže; jestliže není udržována zbožnost, pravda upadne ve špatnou pověst. Nicméně apoštol nepředkládá učení, ani tu není vůdčím předmětem držení zdravého učení, jako tomu je v Epištolách Timoteovi. Spíše naléhá na důležitost správného chování, které je v souladu s pravým učením.

Z první kapitoly se učíme, jaké vlastnosti mají vyznačovat ty, kdo mají péči o Boží lid, pevně drží pravdu a kárají ty, kdo jednají nesprávně.

Ve druhé kapitole máme představeno chování, které se nám sluší jako jednotlivcům v různých vztazích života a které je v souladu s Boží milostí, skrze kterou nám bylo tak bohatě požehnáno.

Ze třetí kapitoly se učíme, jaký je náš správný postoj jako křesťanů ke světu, v souhlasu s Boží přívětivostí a láskou k lidem.

Titovi 1

„⁽¹⁾Pavel, služebník Boží, ale apoštol Ježíše Krista, podle víry vyvolených Božích a podle známosti pravdy, která je podle pobožnosti, ⁽²⁾v naději věčného života, který Bůh, jenž nemůže lhát, zaslíbil před věčnými časy; ⁽³⁾svým časem ale zjevil své slovo skrze kázání,

které mi bylo svěřeno podle příkazu našeho Spasitele-Boha. ⁽⁴⁾Titovi, svému pravému dítěti podle naší společné víry: Milost a pokoj od Boha, Otce, a Krista Ježíše, našeho Spasitele!“

Úvodní verše jsou velmi důležité, neboť apoštol se v nich krátce dotýká velkých základních pravd křesťanství, které tvoří základ našeho praktického chození jako věřících, ovládají jak náš soukromý život před Bohem, tak i naše vztahy mezi sebou, a náš postoj vůči světu.

Apoštol mluví o věřících jako o „Božích vyvolených“. Boží vyvolení zahrnuje všechny vyvolené Boží, ať ze Židů nebo z pohanů, a tak nás přenáší mimo židovství, které uznává jen ty, kdo jsou židovského původu. Následuje pozoruhodný výčet význačných znaků Božích vyvolených:

Ti se předně vyznačují „vírou“, která je dveřmi ke všem požehnáním (Sk. 14,27), přivádí věřícího pod ochranu Kristova díla a do vztahu k Bohu. Je v protikladu k náboženskému vyznání, které spočívá ve vykonávání obřadů a poddávání se nařízením, což je možné pro neznovuzrozeného člověka mimo víru v Boha.

Za druhé „víra“ Božích vyvolených povede k poznání pravdy v protikladu k pouhým spekulacím a úvahám přirozených lidí o pravdě, skrze které nejen „nikdy nemohou přijít k poznání pravdy“, ale jsou vedeni k tomu, aby „se protivili pravdě“ a stali se „neosvědčenými ve víře“ (2. Tim. 3,7.8).

Za třetí je nám připomenuto, že pravda vždy povede k životu pobožnosti v protikladu k bludu, který vede k bezbožnosti. Když apoštol píše Timoteovi, varuje ho před těmi v okruhu křesťanství, „kteří zbloudili od /ohledně/ pravdy“; o takových musí říci: „Budou stále více postupovat k bezbožnosti“ a: „... převracejí víru mnohých.“ (2. Tim. 2,16-18) V tomto oddílu v Epištole Titovi máme „víru“, „pravdu“ a „pobožnost“ vzájemně spojené. V Epištole Timoteovi jsme varováni, že převrácení víry, blud a bezbožnost jsou spolu spojeny.

Za čtvrté povede pobožnost, či „vytrvání v dobrém skutku“, u vyvolených k bezpečné a jisté „naději věčného života“, kdy pobožnost bude mít svou slavnou odměnu v protikladu k podílu nevěřících, kteří skrze nepravost jdou k prchlivosti a hněvu (srvn. s Řím. 2,6-8). Naděje Židů či člověka ze světa jsou omezeny na život v tomto světě a soustřeďují se na pozemský majetek a světské pohodlí a prosperitu. Křesťanská naděje je spojena s životem, který není závislý na věcech času nebo tohoto světa. Věčný život byl zaslíben před „věčnými časy“ a pojí věřícího s Božími radami pro věčnost. Když procházíme světem, umožňuje nám vstupovat do obecnství s Bohem jako Otcem a s Jeho Synem Ježíšem Kristem (1. J. 1,3) a ve své plnosti bude prožíván až v domově věčného života. Proto i když máme tento život jako přítomné vlastnictví, může nám být také předložen jako naše naděje.

Za páté: Pravda ohledně pobožnosti a naší naděje byla zjevena skrze Boží „slovo“. Pro ujištění o pravdách, kterým věří, nejsou věřící ponecháni tradicím ani úvahám svých

vlastních myslí, ale mají autoritu neklamného Božího slova.

Za šesté: Pravda, zjevená ve Slově, nám byla oznámena skrze „kázání“. Toto kázání bylo zvláště svěřeno apoštolu Pavlovi, který je se vší autoritou od Boha zvěstoval pohanům. A jak víme, mělo v tom být pokračováno „*lidmi věrnými, kteří by způsobni byli i jiné učit*“ (2. Tim. 2,2).

Apoštolův pozdrav za sedmé ukazuje, že jestliže máme poznávat pravdu, chodit v pobožnosti, která je s ní v souladu, mít před sebou požehnanou naději, ke které vede, rozumět Slovu, které zjevuje pravdu, a zvěstovat ji druhým, budeme každý z nás potřebovat, stejně jako Titus, „*milost a pokoj od Boha Otce a Pána Krista Ježíše, našeho Zachránce*“.

„⁽⁵⁾*Proto jsem tě zanechal na Krétě, abys to, co ještě chybělo, přivedl do pořádku a v každém městě ustanovil starší, jak jsem ti přikázal:*“

Když nám apoštol představil význačné pravdy křesťanské víry, předkládá důvody, které ho vedly k napsání Epištoly. Titus byl ponechán na Krétě za dvojím účelem: předně aby dal do pořádku některé věci, které ve shromážděních na Krétě chyběly; za druhé aby ustanovil starší k udržování pořádku. Aby tuto službu mohl vykonat, dává Pavel Titovi jasné směrnice, aby mohl Titus jednat s autoritou apoštola podle jeho směrnic.

Dnes nemáme pro ustanovení starších apoštoly ani žádné apoštolské delegáty, a činit si nárok na takovou autoritu by znamenalo pro každého domýšlivost. Bylo poukázáno na to, že neexistují takové směrnice v žádné z Epištol adresovaných shromážděním, což jasně ukazuje, že shromážděním nikdy nebyla dána autorita k ustanovování starších nebo k vybírání svých vůdců. Nicméně máme jistě mít užitek z těchto směrnic, a tak se naučit, jaké jsou vlastnosti, které ukazují jednotlivého bratra jako schopného pro bdění nad zájmy Pána a pro vedení druhých v udržování pořádku a zbožnosti v místních shromážděních.

Všimneme si, že pro takovou službu nečiní věřícího způsobným nějaký vynikající dar, ale spíše mravní vlastnosti. **Starší má být bez výtky nejen ve svém osobním jednání, ale i v okolnostech života: v rodinném kruhu i ve svých vztazích k druhým.** W. K. řekl: „*Když dáváme evangelistům a učitelům jejich místo, měli bychom si také cenit těch, kteří se podobným a méně nápadným způsobem věnují den za dnem tomu, aby posílili pouta lásky a potlačovali zdroje nepořádku, které, jak všichni víme, v křesťanských shromážděních ustavičně vyvstávají.*“

„⁽⁶⁾*Jestliže někdo je bez úhony, muž jedné ženy, jenž má věřící děti, které nemohou být obviněny z prostopášného života nebo že jsou bezuzdné.*“

Ten, kdo se chce snažit udržovat pořádek v Božím domě, musí nejprve ukázat, že umí udržet pořádek ve svém vlastním domě. Musí být bez výtky ve svých rodinných vztazích – muž jedné manželky, a na jeho domácnost nesmí být žádná stížnost kvůli nevázanosti a nepoddajnosti.

„⁽⁷⁾Neboť dohlížitel musí být bez úhony jako Boží správce, ne svémocný, ne hněvivý, ne oddaný vínu, ne rváč, ne jdoucí za hanebným ziskem, ⁽⁸⁾nýbrž pohostinný, milující dobro, střídmy, spravedlivý, zbožný, zdrženlivý,“

Nadto ten, kdo má druhé napomínat k životu v pobožnosti, se sám musí vyznačovat pobožností. Apoštol takto staví bezbožnost těla – vyznačujícího se vlastní vůlí, vášní, násilím a žádostivostí, proti pobožnosti – která se vyznačuje pohostinností, láskou k dobrému, rozvážností, spravedlností, zbožností a umírněností.

„⁽⁹⁾přidržující se spolehlivého slova učení, aby byl schopen jak zdravým učením napomínat, tak také odporující usvědčovat.“

Také ten, kdo chce vyučovat druhé ve slovu, musí sám pevně držet „věrnou řeč“, jak je vyučována skrze „věrné muže“ (srovnej s 2. Tim. 2,1.2). „Přidržení se spolehlivého slova učení“ nás uschopní, na jedné straně povzbuzovat Boží lid zdravým učením, a na druhé straně „odporující usvědčovat“. Nikoli znalost bludu nás uschopní čelit mu, ale známost pravdy – tj. „přidržení se spolehlivého slova učení“. Potřebujeme být „moudří k dobrému a prostí k zlému“ (Řím. 16,19).

„⁽¹⁰⁾Neboť je mnoho bezuzdných mluvků a podvodníků, zvláště těch z obřízky, ⁽¹¹⁾jimž musí být zacpána ústa, kteří převracejí celé domy, když učí kvůli hanebnému zisku, co se nesluší.“

V protikladu k těm, kdo pevně drží pravdu zjevenou ve „spolehlivém slovu“, která vede k pobožnosti, tu byli v těch časných dnech muži, kteří byli „bezuzdnými mluvky“, učíce blud, a tak sváděli své posluchače a vedli k bezbožnosti mezi Božím lidem, převracejíce celé domy. Takoví byli vedeni nízkou pohnutkou hanebného zisku. Tito falešní učitelé se nalézali zvláště mezi Židy, kteří se protivili pravdě tím, že se snažili vést křesťany zpět k náboženství vnějších forem a ceremonií v chrámovém velebení, které se obrací na tělo. Když zde byl Pán, ukázal učitele zkaženého židovství jako pokrytce, kteří ctili Boha svými rty, ale svým srdcem byli od Něho daleko, a kteří proměnili Boží dům v peleš lotrů. Tělo se nemění, a tak se křesťanská shromáždění střetávají s nebezpečím spojovat s vyznáním křesťanství vnější formy obřízky (tj. židovství), což nakonec vede k užívání náboženského vyznání jako prostředku zisku.

„⁽¹²⁾Jeden z nich, jejich vlastní prorok, řekl: ‚Krétský jsou vždycky lháři, zlá, divoká zvířata, lenivá břicha.‘ ⁽¹³⁾Toto svědectví je pravdivé; z tohoto důvodu je přísně kárej, aby byli zdraví ve víře ⁽¹⁴⁾a nedbali na židovské bajky a příkazy od lidí, kteří se odvracejí od pravdy.“

Dále se učíme, že ve snaze udržet ve shromážděních Božího lidu pořádek a pobožnost musíme brát v úvahu různé charakteristiky lidí vytvořené zvláštními okolnostmi a národnostmi, což může vést k tomu, že se tělo projevuje ve zvláštních druzích zla. Okolnosti Krétských je činily zvláště náchylné ke klamání, lenosti a obžerství – vlastnostem, na které upozornil už jeden z jejich vlastních proroků. Takové projevy těla, jež se tak protiví

pobožnosti, si žádají přísného pokárání, aby byli „zdraví ve víře“, a tak ochráněni před židovskými bajkami a příkazy lidí, které by odvracely od pravdy.

„⁽¹⁵⁾Čistým je všechno čisté; poskvrněným ale a nevěřícím není nic čisté, nýbrž poskvrněno je jak jejich myšlení, tak i jejich svědomí. ⁽¹⁶⁾Předstírají, že Boha znají, ale ve skutcích ho zapírají a jsou ohavní a neposlušní a ke každému dobrému skutku neosvědčení.“

Obracet se zpět k falešnému učení a vyznávat náboženství pro falešný zisk znamená otevřít dveře všem přirozeným sklonům těla, a tak vést k bezbožnosti. Duše se tak stávají poskvrněnými „v mysli i svědomí“. To vede k hroznému stavu, ve kterém je vyznávání Boha spojeno se skutky, které jsou praktickým popřením Boha. V Božích očích jsou takoví vyznavači „ohavní a nepovlní a vzhledem k jakémukoli dobrému dílu bezcenní“. Není to vážný obraz křesťanstva v těchto posledních dnech, které má „formu pobožnosti, a zapírá její moc“ (2. Tim. 3,5)?

Titovi 2

„⁽¹⁾Ty ale mluv, co se sluší na zdravé učení:“

Ve druhé kapitole máme před sebou pobožnost, která je v souladu se zdravým učením, o kterém se apoštol zmiňuje ve verších 1, 7 a 10, a vychází z něho. Chování, o kterém apoštol mluví, je chování, jež se sluší křesťanům v jejich soukromém životě jako jednotlivců ve vztahu k druhým. Takto se učíme, že křesťanství se dotýká nejmenších podrobností každodenního života a že zdravé učení povede k pobožnému životu v každém období života a v každém vztahu na naší pozemské stezce.

„⁽²⁾aby staří mužové byli střídmí, důstojní, střízliví, zdraví ve víře, v lásce, ve vytrvání;“

U starých mužů se bude pobožnost zjevovat v střízlivém smýšlení, vážnosti mravů, opatrnosti ve slovech a skutcích, a zdravosti ve víře, v lásce a trpělivosti.

„⁽³⁾staré ženy rovněž ve svém chování; jak se svatému stavu sluší, ne pomlouvavé, ne otrocky mnohého vína, učitelky dobrého;“

Staré ženy se mají vyznačovat chováním, které se sluší na ty, kdo mají mluvit o svatých věcech. Z důvodu svého věku a zkušeností života budou pravděpodobně mít velké známosti s druhými; ať dají pozor, aby se tyto známosti nestaly příležitostí pro pomluvy. Jejich věk a slabost mohou být důvodem k potřebě nějakého povzbuzujícího prostředku, ale ať dají pozor, aby si nezvykly pít mnoho vína. Vzhledem k svému věku a zkušenosti by měly být schopné vyučovat tomu, co je správné a dobré, a tak zvláště napomínat mladé ženy.

„⁽⁴⁾aby mladé ženy vyučovaly milovat své muže, milovat své děti, ⁽⁵⁾být střízlivé, cudné, zaměstnané domácími pracemi, dobrotivé, poddávat se svým vlastním mužům, aby slovo

Boží nebylo v porouhání.“

Mladší ženy by se měly přidržet svých manželů a dětí. Jsou napomínány, aby byly taktní ve svých slovech i jednání; cudné ve svém oděvu a chování; pilné v domácích pracích; dobré a poddané svým manželům, tak aby nic v jejich životě nedávalo důvod k tomu, aby Boží slovo bylo uvedeno v pohrdání.

„⁽⁶⁾Mladé muže rovněž napomínej, aby byli střízliví, ⁽⁷⁾ty sám se ve všem vydávaje za příklad dobrých skutků; v učení neporušenost, důstojnou vážnost, ⁽⁸⁾zdravou řeč, kterou nelze odsoudit, aby ten od protivící se strany byl zahanben, poněvadž nemá o nás nic špatného co říci.“

Mladí muži mají být rozvážní ve svých slovech i cestách. Titus sám je jako mladý muž zvláště napomínán, aby jednal způsobem, který by byl vzorem pro mladé muže, a to jak v dobrých skutcích, tak i v učení. Opět se učíme, jak úzce je spojen život a učení. Na jedné straně, není-li život v pořádku, pak učení, jakkoli správné, nebude mít žádnou sílu; na druhé straně si dejme pozor, abychom se nespokojili s dobrým životem, a přitom byli lhostejní ke zdravému učení. V učení se máme vyvarovat každého překrucování, které by směřovalo k pokažení pravdy. Dále máme v učení zachovávat vážnost, a tak se vyvarovat všech výstřelků v chování, které by přivedly učení v pohrdání. Nadto máme dbát na to, abychom užívali „zdravé slovo“ a vyvarovali se užívání slov a výrazů běžných ve světě, ale zcela nevhodných v Božích věcech a vedoucích k tomu, že by učení bylo odsuzováno. Budeme-li jednat ve světle těchto napomenutí, pak ti, kdo se snaží protivit, budou umlčeni, nemajíce o nás co zlého říci.

„⁽⁹⁾Služebníky /otroky/ napomínej, aby se podřizovali svým vlastním pánům, aby se jim ve všem líbili, neodmlouvajíce, ⁽¹⁰⁾nepodvádějíce, nýbrž všechnu dobrou věrnost prokazujíce, aby učení, které je našeho Spasitele-Boha, ve všem ozdobovali.“

Křesťanský služebník (nebo „otrok, nevolník“) by se měl vyznačovat poslušností a vykonávat své povinnosti způsobem, který ho doporučí jeho pozemskému pánu. To zahrnuje, že takoví služebníci se zdrží odmlouvání svým pánům nebo že je nebudou okrádat, ale že naopak budou ukazovat veškerou věrnost. Takto když budou správně jednat vůči svým zemským pánům, budou ve všech věcech zdobit učení „našeho Zachránce Boha“.

V závěrečných verších kapitoly máme pozoruhodný souhrn učení křesťanství, které vede k životu v pobožnosti. Svět určitou mírou může poznat a ocenit správné jednání, ke kterému jsme napomínáni v první části kapitoly, ale neví nic o milosti, působící v duši věřících, o které apoštol mluví v závěrečné části. Běžné náboženství našich dnů je ochotno kázat morálku a správné jednání, ale nezná Boží milost, která jediná je pravým zdrojem vší pobožnosti. Jak důležité proto je mít své duše upevněné v Boží milosti, bez které praktická mravnost nebude působit trvalé požehnání.

„⁽¹¹⁾Neboť se zjevila Boží milost, přinášející spasení pro všechny lidi,“

Apoštol před nás ihned přivádí „Boží milost“ jako základ všeho našeho křesťanského po-
žehnání. Učíme se, že milost nám přináší požehnání; vyučuje nás, jak máme žít v přítom-
ném světě (verš 12) a dává nám očekávat blahoslavenou naději v budoucnosti (verš 13).
Vzhledem k tomu, že všichni zhřešili a nedosahují Boží slávy, sotva bychom byli překva-
peni, kdyby se býval zjevil Boží soud. Ale udivující skutečnost je, že první zjevení Pána
Ježíše přineslo do světa Boží milost; neboť zatím co „*zákon skrze Mojžíše dán jest, milost
a pravda skrze Ježíše Krista stala se*“. A opět čteme: „*Neposlal Bůh Syna svého na svět,
aby odsoudil svět, ale aby spasen byl svět skrze něho.*“ (Jan 1,17; 3,17) Nadto jestliže
„všechn svět“ je „vinen Bohu“, tato Boží milost, která přináší spasení, se zjevila „pro
všechny lidi“.

Sotva otevřeme Nový zákon, stojíme tváří v tvář požehnané skutečnosti, že v historii to-
hoto zkaženého a provinilého světa přišel čas, kdy Bůh zasáhl pro spasení lidí zjevením
našeho Pána Ježíše Krista, neboť čteme: „*Nazveš jméno jeho Ježíš; on zajisté vysvobodí
lid svůj od hříchů jejich.*“ (Mat. 1,21) Aby toto spasení mohlo být k dispozici pro všechny,
Kristus Ježíš „*dal sebe samého mzdu vykoupení za všechny*“ (1. Tim. 2,4-6). Když vystoupil
do slávy, poselství zní stále, že není spasení v nikom jiném, „*neboť není jiného jména pod
nebem daného lidem, skrze které bychom mohli /správněji: musíme/ být spaseni*“ (Sk.
4,12). A tak od Kristova narození až k Jeho nanebevstoupení vidíme v Něm ukázanou Boží
milost, která přináší spasení pro všechny lidi.

„⁽¹²⁾*a vyučuje nás, abychom, odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě a
spravedlivě a pobožně žili v tomto nynějším běhu času,*“

Jestliže Boží milost přináší spasení pro všechny lidi, tu také ty, kdo skrze víru v Krista
přijímají požehnání, vyučuje, jak žít odpovídajícím způsobem. V opaku k tomu, aby nás
milost vedla k hostejnosti ohledně našeho chování, povede nás nejen k odepření se be-
zbožnosti a světských žádostí, ale k životu, vyznačujícímu se střízlivostí pokud se týká nás
samých, ke spravedlnosti v našich vztazích k druhým, a zbožnosti ve vztahu k Bohu. Když
tak křesťan žije, bude pravým svědectvím Boží milosti „v přítomném věku /nynějším
běhu času/“, který se, žel, vyznačuje bezbožností a žádostí.

Střízlivost nás osvobodí od toho, abychom měli nafouknuté myšlenky o své vlastní důle-
žitosti, a povede nás ke střízlivým myšlenkám o sobě v Boží přítomnosti. Když žijeme
spravedlivě, budeme všem dávat, co jim po právu patří. Zbožně živi, budeme jednat v du-
chu uctivé bázně, která chodí v soukromí před Bohem a v důvěřivosti víry vše přednáší
před Bohem. Je to opak svatouškovství, které vede k nošení náboženského pláště, ke ko-
nání dlouhých modliteb na veřejnosti a k pouhému vnějšímu ukazování se, aby před lidmi
získala náboženské uznání. Charakterizován střízlivostí, spravedlností a zbožností, bude
věřící ochráněn od všech výstředností a bude představovat vyrovnaný život, který se
stane svědectvím Boží milosti.

„⁽¹³⁾*očekávající tu blahoslavenou naději a zjevení slávy našeho velkého Boha a Spasitele*

Ježíše Krista,“

Nadto milost, která začala na zemi, povede ke slávě. Dává nám blaženou naději, jdoucí za tento přítomný běh věcí se vším jeho násilím a zkažeností, a která bude uvedena „zjevením slávy našeho velkého Boha a Zachránce Ježíše Krista“. Při Jeho prvním zjevení jsme viděli „*milost Pána našeho Ježíše Krista, že pro vás učiněn jest chudý, jsa bohatý, abyste vy jeho chudobou zbohatli*“ (2. Kor. 8,9). Při Jeho druhém zjevení uvidíme „slávu“ Krista. Při Svém prvním zjevení se ve Své ponížené milosti ve Svém stvoření stal cizincem bez domova, který neměl, kde by složil Svou hlavu. Při Svém druhém zjevení bude zjeven ve slávě jako „*blahoslavený a sám mocný, Král kralujících a Pán panujících*“ (1. Tim. 6,14.15). Když se zjeví ve slávě, věřící budou s Ním, Jemu podobní a dokonale doma u Něho, neboť milost, která přináší spasení, nás činí vhodnými pro slávu. Jestliže nás milost činí cizinci v tomto světě, tu působí, abychom byli doma ve slávě budoucího světa.

„⁽¹⁴⁾*který se sám za nás vydal, aby nás vykoupil od veškeré bezzákonnosti a sám sobě očistil lid svého vlastnictví, aby /ten/ byl horlivý v dobrých skutcích.*“

Tato požehnaná Osoba – která je skutečně „velký Bůh“, a přece náš Zachránce, Člověk Kristus Ježíš – která přijde ve slávě, aby jednala se všemi zlými v soudu, je Ten, o kterém věřící může říci: „Sám se za nás vydal, aby nás vykoupil od veškeré bezzákonnosti“, aby pro Sebe, výlučně pro Sebe, zajistil lid, který bude horlivý v dobrých skutcích. Ty budou vyznačovat život pobožnosti, ke kterému milost vede. Tak si dobyl na nás nárok – nárok lásky – abychom byli pro Jeho radost. Kristus za nás zemřel, abychom nadále nežili sobě samým, ale Tomu, který za nás zemřel a opět vstal (2. Kor. 5,15). **Nikdo na nás nemá takový nárok jako Kristus, neboť, jak se jednou kdosi ptal: „Kdo v tomto světě, nejbližší nebo nejdražší, kdy za tebe dal svůj život?“ Žít k Jeho radosti nás osvobodí od vší bezzákonnosti.**

„⁽¹⁵⁾*Toto mluv a napomínej a přesvědčuj se vším důrazem. Ať tebou žádný nepohrdá.*“

Apoštol už napomenul Tita, aby mluvil, „co se sluší na zdravé učení“, a nyní ho opět nejen instruuje, aby mluvil o těchto věcech, a tak je vysvětloval, ale aby „napomínal a přesvědčoval“ své posluchače, aby je konali, a bude-li to nezbytné, aby „káral“ každé protivění se jim. Nemělo mu být bráněno tím, že by jím někdo pohrdal proto, že je mladý muž.

Titovi 3

Když jsme byli poučeni ohledně chování, které se na nás sluší v našich vzájemných vztazích, je nám nyní připomenuto chození, které má vyznačovat křesťany ve vztahu ke světu, kterým procházíme.

„⁽¹⁾*Připomínej jim to, ať jsou vrchnostem a mocím poddáni, prokazují poslušnost, ke kaž-*

dému dobrému skutku připravení; ⁽²⁾ ať nikoho nehanobí, nejsou svárliví, ale mírní, ať ukazují všem tichost vůči všem lidem.“

Jako vyvolení Boží jsme vyvoláni ven z tohoto světa, abychom sdíleli požehnanou naději na přicházející slávu našeho Spasitele Ježíše Krista. Jakožto cizincům v tomto světě není žádnou částí naší odpovědnosti zasahovat do jeho správy. Ať je charakter světských mocí jakýkoli, naše místo je být poddáni a poslouchat vládu. Ať jejich skutky vyznačuje jakékoli zlo, naše místo je být připraveni ke každému dobrému skutku. Ať je charakter vládců samých jakýkoli, máme se zdržet zlého mluvení o kterémkoli člověku. Ať je násilí nebo nespravedlnost, s nimiž se setkáváme, jakékoli, naše místo je jednat v duchu tichosti a mírnosti, který odmítá trvat na svých právech.

Víme, že není vždy snadné jednat v tomto duchu, neboť násilí, nespravedlnost a urážky přirozeně vzbuzují v našich srdcích hořkost, vedou k myšlenkám na pomstu, ne-li k hněvým pomluvám a snaze sami se mstít (Řím. 12,18,19).

„⁽³⁾ Neboť kdysi jsme byli i my nerozumní, neposlušní, bloudící, sloužili jsme rozličným žádostem a rozkoším, vedli jsme svůj život ve špatnosti a závisti, nenávidění a navzájem se nenávidíce.“

Aby nám bylo umožněno odmítnout snahy těla a jednat podle těchto napomenutí, jsou nám připomenuty dvě pravdy.

Předně: Jestliže shledáváme nesnadným čelit zlému dobrým, násilí mírností a urážkám tichostí, vzpomeňme si, že my sami jsme kdysi neznali Boží milost a v těch dnech jsme se, podobně jako svět, vyznačovali neposlušností, klamáním, žádostí, špatností a závistí. Když je tomu tak, pak se na nás jistě sluší jednat v duchu mírnosti a tichosti vůči zlým věcem druhých, kterými jsme se sami kdysi provinili. Jednat jinak by znamenalo jen uchýlit se k jednání v těle, když bychom zlé odpláceli zlým.

„⁽⁴⁾ Ale když se zjevila dobrota a láska k lidem našeho Spasitele Boha, ⁽⁵⁾ zachránil nás, ne ze skutků, které ve spravedlnosti vykonané, bychom my učinili, nýbrž podle svého milosrdenství skrze obmytí znovuzrození a obnovení Ducha Svatého, ⁽⁶⁾ kterého na nás bohatě vylil skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele, ⁽⁷⁾ abychom se, ospravedlnění skrze jeho milost, stali dědici podle naděje věčného života.“

Jako ještě větší pobídka k jednání v duchu milosti vůči druhým je nám za druhé připomenuta dobrota a láska, ve které Bůh jednal vůči lidem, a milosrdenství, které nás zachránilo od soudu, který si zasluhujeme. Jestliže tedy Bůh ve Svém milosrdenství nás zachránil od světa a jeho zlých věcí, sluší se na nás, abychom, když procházíme světem, ukazovali převětivost a milosrdenství druhým.

Vzpomeňme si, že jsme nebyli zachráněni nějakými záslužnými skutky, které bychom učinili, ale skrze Boží milosrdenství. Nejenže jsme zachráněni od soudu, ale je nám dán nový

život a Duch Svatý, abychom žili tímto novým životem. Skrze tento nový život, uskutečňovaný v moci Ducha Svatého, jsme očištěni od starého života s jeho nevědomostí, žádostí, špatností a závistí. Jsme tak umyti očištěním, které bude vyznačovat znovuzrození, když ve dnech Království bude vše učiněno nové. Jestliže jsme zachráněni ze světa a očištěni od starého života, stalo se to vzhledem k budoucímu slavnému dědictví, ve kterém bude prožíván věčný život ve vší své plnosti.

„⁽⁸⁾To slovo je jisté; a chci, abys na těchto věcech pevně trval, aby ti, kteří uvěřili Bohu, měli starost konat dobré skutky. Toto je dobré a užitečné pro lidi.“

Slovo, jímž nám tyto velké pravdy byly oznámeny, je pravdivé. Proto můžeme se vší důvěrou tvrdit tyto věci a napomínat ty, kdo uvěřili, aby udržovali jednání, které je s nimi v souladu. Tyto věci: Boží milost, chování, ke kterému vede, a naděje, kterou dává, jsou dobré a lidem užitečné.

„⁽⁹⁾Pošetilým sporným otázkám a rodopisům a hašteření a svárům o zákon se vyhýbej, neboť jsou neužitečné a bezcenné.“

Jestliže tu jsou věci, na kterých můžeme trvat a které jsou dobré a užitečné, jsou tu také věci, kterých se máme vyvarovat. Je tu nebezpečí, že se mysl bude zabývat nemoudrými otázkami, rodokmeny, sváry a spory o zákon. Takové věci jsou neužitečné a marné.

„⁽¹⁰⁾Sektářského člověka odmítني po jednom a dvojím napomenutí, ⁽¹¹⁾protože víš, že takový je převrácený a hřeší, přičemž je sám skrze sebe odsouzen.“

Nadto tu nejsou jen určité věci, jichž je třeba se vyvarovat, ale mohou tu také být osoby, které bychom měli vyvrhnout či „zamítnout“. „Kacíř“ není nutně někdo, kdo učí falešné učení. Ve významu toho slova dle Písma je to někdo, kdo vytváří stranu, aby podepřel určité názory. Je-li hluchý k prvnímu a druhému napomenutí, je zřejmé, že se odvrátil od cesty, po níž jsme povoláni chodit, a když odmítl všechna napomenutí, máme se zdržet dalšího styku s ním.

„⁽¹²⁾Když k tobě pošlu Artema nebo Tychika, vymasnaž se přijít ke mně do Nikopole, neboť jsem se rozhodl tam přezimovat. ⁽¹³⁾Zénovi, učenému v zákoně, a Apollovi dej s pečlivostí doprovod, aby jim nic nechybělo. ⁽¹⁴⁾Nechť ale také naši se učí horlivě konat dobré skutky pro nutné potřeby, aby nebyli bez ovoce. ⁽¹⁵⁾Pozdravují tě všichni, kteří jsou se mnou. Pozdrav ty, kteří nás milují ve víře. Milost buď s vámi se všemi!“

Epištola končí pohledem na bohabojnou péči, která má existovat mezi svatými ve vztahu ke služebníkům Pána a těm, kdo se oddávají službě. Apoštol si přeje společnost Tita, ale když vidí potřebu na Krétě, dává mu naučení, aby neodcházel, dokud na ostrov nepřijedou Artemas a Tychikus. Přeje si, aby věřící pokračovali ve své časné práci nejenom proto, aby pokryli nutné potřeby, ale aby jim to také umožnilo vycházet vstříc potřebám služebníků Pána, a tak přinášet ovoce, které se rozhojní k jejich prospěchu (Fil. 4,17.18).

ŠÍŘENÍ PÍSMĀ SVATÉHO
www.sirenipismasvateho.cz
2019